

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У
БЕОГРАДУ
Гж2 451/23
24.8.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ у већу састављеном од судија Радмиле Радић, председника већа, Весне Целетовић Цуцић и Александре Лековић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Дарко Вићић, адвокат из Шапца, Трг шабачких жртава бр.3, локал17, против туженог ББ, ..., чији је пуномоћник Радомир Спасојевић, адвокат из Ваљева, ул. Др Пантића бр.89, ради вршења родитељског права, уређења личних односа и издржавања, одлучујући о жалбама тужиље и туженог изјављеним против пресуде Основног суда у Ваљеву П2 221/19 од 13.4.2023. године, у седници већа одржаној дана 24.8.2023.године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване жалбе тужиље и туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Ваљеву П2 221/19 од 13.4.2023. године у ставу другом, трећем и четвртом изреке.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П2 221/19 од 13.4.2023. године ставом првим изреке, разведен је брак између тужиље и туженог закључен дана 11.7.2013. године у ..., а уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Осечине, под текућим бројем ... за 2013. годину, на основу члана 41 Породичног закона. Ставом другим изреке заједничка деца тужиље и туженог мал.ВВ рођена ...2016. године и мал. ГГ рођен ...2014. године, поверавају се на чување, бригу и васпитање оцу, туженом ББ из ..., тако што ће исти убудуће самостално вршити родитељско право. Ставом трећим изреке уређен је начин одржавања личног односа између тужиље АА и мал.ВВ и мал.ГГ тако што ће их тужиља виђати сваког другог викенда од петка од 18:00 часова до недеље 18:00 часова, затим половину зимског и летњег распуста, боравиће код ње и за њену крсну славу, а рођендане, државне и верске празнике наизменично, с тим што ће отац доводити децу на адресу где мајка живи у

наведено време, а она ће их враћати на очеву адресу у договорено време. Ставом четвртим изреке обавезана је тужила да на име доприноса за издржавање мал. ГГ месечно плаћа износ од 9.000,00 динара и мал. ВВ износ од 7.000,00 динара, најкасније до краја месеца за текући месец, почев од 26.8.2019. године, па убудуће док за то постоје законом предвиђени услови, на руке туженог, све у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде под претњом извршења. Ставом петим изреке одлучено је да свака страна сноси своје трошкове парничног поступка.

Против наведене пресуде тужила је благовремено изјавила жалбу побијајући је у ставу другом, трећем и четвртном изреке из свих законских разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку, а тужени побијајући је у делу става трећег изреке у погледу утврђивања обавезе туженог да доводи децу на адресу где тужила живи, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права. Тужени је трошкове другостепеног поступка опредељено тражио.

Испитујући правилност пресуде у побијаном делу у смислу члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр.72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23), који се примењује на основу члана 202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да су жалбе тужиле и туженог неосноване.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7. и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд, пази по службеној дужности. Изрека првостепене пресуде је јасна, разумљива и непротивречи сама себи и разлозима пресуде, као ни доказима који се налазе у спису и садржи јасне, потпуне и довољне разлоге о свим битним чињеницама, тако да се њена законитост и правилност са сигурношћу могу испитати, па не стоје наводи из жалби тужиле и туженог којима се указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према чињеничном утврђењу првостепеног суда, парничне странке су закључиле брак дана ...2013. године у ком браку су добили двоје малолетне деце, мал.ГГ рођеног ...2014. године и мал.ВВ рођену ...2016. године. Брачна заједница парничних странака прекинута је у априлу 2019. године када је тужила исту напустила и дошла да живи са оцем и четири брата у ..., где отац поседује две куће – једну стару кућу која се састоји из две просторије са по два кревета где спавају тужилин отац и један брат, са земљаном подлогом, и новија кућа која има дневну собу и две спаваће собе од којих у једној спава тужила, а другој њена два брата. Тужила је завршила шест разреда основне школе и једну сезону је радила у “...” као куварица, тренутно је незапослена, а браћа је помажу финансијски – један брат прима накнаду за туђу негу и помоћ у износу од 13.000,00 динара, други ради у ресторану и остварује зараду од 40.000,00 динара, трећи ради у кланици и остварује зараду од 50.000,00 динара а четврти брат остварује зараду од 40.000,00 динара. Отац тужиле поседује око један хектар земље коју обрађује, сеје кукуруз и поврће. Тужила нема непокретности у свом власништву, тренутно је незапослена, доброг је здравственог стања и

способна је за рад на сезонским пословима. Отац и браћа тужиље повремено конзулмирају алкохол, напијају се али никада између њих није због тога било свађа или насиља. Малолетна деца живе са оцем, туженим у ... са својим родитељима у једној великој кући површине 300 м², има регистровано пољопривредно газдинство, поседује 12,5 хектара обрадиве земље, обрађује и сеје пшеницу, кукуруз, зоб, има засаде малине на површини од 60 ари, воћњак површине 2,5 хектара а поседује и пољопривредну механизацију за обраду земље и то два трактора, два аутомобила “Opel Zafira и Golf 2” и камион носивости 5 тона који користи за сопствене потребе. Од пољопривредне производње тужени остварује приход од 5.000,00 евра на годишњем нивоу као и приход од 45.000,00 динара месечно од продаје млека. Тужени има обавезу издржавања још једног детета из раније ванбрачне заједнице, старости 16 година, у износу од 8.600,00 динара месечно. Тужени се лечи од алкохолизма и у апстиненцији је од 2019. године, његово стање је стабилно и способан је да се брине о деци и одговоран је према њима.

Из налаза и мишљења Центра за социјални рад Осечина, надлежан по месту пребивалишта туженог, утврђено је да је исти мишљења, да се малолетна деца повере оцу на самостално старатељство а да се уреди начин одржавања личних односа мајке са малолетном децом, док је из налаза и мишљења Центра за социјални рад Владимирци, надлежном по месту пребивалишта тужиље, утврђено да је исти мишљења да се старатељство над малолетном децом, повери мајци на самостално вршење родитељског права, те је првостепени суд, у ситуацији када су оба органа старатељства мишљења да су и отац и мајка подобни да самостално врше родитељско право, затражио синтетизован извештај ова два органа старатељства, а који нису у потпуности усаглашени, из ког разлога је одређено извођење доказа вештачењем од стране комисије вештака Здравственог центра у Ваљеву у саставу др Јасмине Пашић неуропсихијатра и Наде Илић специјалисте медицинске психологије који су у свом налазу и мишљењу од 07.02.2020. године, допунског налаза од 30.11.2021. године и писмених одговора на примедбе парничних странака, а узимајући у обзир психолошку-психијатријску експлорацију оба родитеља, мишљења да су оба родитеља подобна за вршење родитељског права над њиховом малолетном децом, да за заједничко старатељство, због несугласица између родитеља везано за њихов партнерски однос, нема услова за заједничко старатељство над малолетном децом. Обзиром на узраст деце, њихову емоционалну повезаност, разумевање, подршку као и адаптираност на постојећу средину, мишљења су да малолетна деца треба да буду поверена оцу на самостално вршење родитељског права. Предложили су модел виђања мајке са малолетном децом, тако што би деца са мајком проводила половину зимског и половину летњег распуста, боравили би код ње за крсну славу а државне и верске празнике као и рођендане, наизменично би проводили код оца и код мајке, која треба да остане укључена у живот своје деце, што подразумева и одласке у школу, на родитељске састанке о којима ће се договарати са оцем деце, као и да одлази на школске приредбе и друге ваннаставне активности у којима деца учествују те јој треба омогућити телефонски контакт са децом једном дневно, што омогућава вербални и емоционални контакт са мајком а што је веома битно за њихов календарски и психолошки развој. Обављен је разговор и са малолетном децом од стране комисије судских вештака, без присуства родитеља, где је констатовано да су

малолетни ГГ и малолетна ВВ уредно обучени, лепо се понашају, наводе да им се свиђа у школи да имају другаре и око домаћих задатака ГГ помаже отац а ВВ баба те су деца изјавила да би волели да живе “код куће”, појашњавајући да је то код тате.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредби члана 6, 60, 61, 77, 266 и 272 Породичног закона, те члана 27 став 1 и 2 Конвенције о правима детета (ратификоване Законом о ратификацији Конвенције УН о правима детета “Сл.лист СФРЈ” - међународни уговори бр.15/90 и “Службени лист СРЈ” - међународни уговори бр.4/96 и 2/97), развео брак закључен између парничних странака дана ...2013.године у Осечини, заједничку малолетну децу поверио оцу на самостално вршење родитељског права, уредио начин одржавања личних односа између малолетне деце и мајке, налазећи да је исто у најбољем интересу малолетне деце, прихватајући налаз и мишљење комисије вештака, имајући у виду узраст деце, старости 7 и 9 година, њихову емоционалну повезаност и чињеницу да су се деца адаптирала на социјално окружење у ком живе од рођења и имају устаљен породични живот у домаћинству у ком живе са оцем, откад је тужиља напустила брачну заједницу 2019.године и да би ту волели да наставе да живе и убудуће. Водећи рачуна, првенствено интерес деце, првостепени суд је имао у виду и чињеницу да тужиља живи у лошијим материјалним условима него тужени, обзиром да иста живи са оцем и четири брата у две мање куће, од чега у једној – старој кући имају две собе, као и земљани под, а у другој три собе, док с друге стране, тужени живи са својим родитељима у великој кући, који му помажу око свих обавеза које се односе на децу када он није у могућности због послова на пољопривредном газдинству, па је имајући у виду најбољи интерес малолетне деце, у смислу члана 3 Конвенције о правима детета, те одредби члана 6, 61, 77 и 266 Породичног закона, одлучио као у ставу првом, другом и трећем изреке побијане пресуде.

Налазећи да су испуњени услови прописани одредбом члана 6 став 1, 154 став 1, 160, 161 и 162 Породичног закона, а оценивши да су укупне потребе мал. ГГ, узраста 9 година 16.320,00 динара а мал. ВВ, узраста 7 година 15.220,00 динара, те је првостепени суд обавезао тужиљу да доприноси издржавању малолетне ВВ у износу од 7.000,00 динара и малолетног ГГ у износу од 9.000,00 динара, одлучивши као у ставу четвртом изреке побијане пресуде.

Оцењујући жалбене наводе тужиље, овај суд налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право, доносећи одлуку да се малолетна деца повере туженом на самостално вршење родитељског права, те уредио начин одржавања личних односа малолетне деце са мајком, овде тужиљом, прихватајући налаз и мишљење комисије судских вештака у потпуности, налазећи да је исти стручно, детаљно и објективно и да је исто дато у најбољем интересу малолетне деце, те да су у целости одговорили на примедбе парничних странака.

Неосновани су жалбени наводи тужиље да је приликом доношења одлуке о поверавању малолетне деце, првостепени суд учинио битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 7 Закона о парничном поступку те

да је одбијањем постављања појединих питања комисији судских вештака, и то о насиљу које је тужилца трпела од мужа и свекра док је била у брачној заједници, с разлога што тужилци, која је сво време била заступана од стране пуномоћника из реда адвоката, било осигурано право на приступ суду као део права на правично суђење, при чему је правилно првостепени суд у смислу члана 313 утврдио све чињенице од којих зависи одлука о основаности тужбеног захтева, те се комисија судских вештака детаљно изјаснила на све примедбе тужилце, а за које је првостепени суд правилно нашао да су од утицаја на доношење правилне одлуке у овој правној ствари.

И по налажењу Апелационог суда, а супротно жалбеним наводима тужилце, правилно је првостепени суд одлучујући о вршењу родитељског права сходно члану 272 став 2 а у вези са чланом 77 став 3 Породичног закона, а водећи рачуна о најбољем интересу малолетне деце, малолетну децу парничних странака поверио оцу на самостално вршење родитељског права. При томе, без утицаја је жалбено указивање тужилце да се тужени лечио и да се и даље лечи од алкохолизма, с обзиром да је исто било предмет правилне оцене првостепеног суда који је своју одлуку засновао на налазу и мишљењу комисије судских вештака, који су се везано за ову чињеницу изјашњавали и нашли да тужени редовно узима прописану терапију, да одржава стабилну апстиненцију од 2019. године те да тужени као родитељ има одговоран однос према малолетној ВВ и ГГ, да нису уочена било каква оштећења како когнитивног тако и емоционалног функционисања, те да исти у свему има помоћ и својих родитеља са којима живи у заједничком домаћинству.

Неосновани су жалбени наводи туженог којима се оспорава одлука првостепеног суда у делу става трећег изреке којим је одлучено да тужени доведе децу на адресу тужилце, с разлога што у вршењу родитељског права, свакако мора постојати сарадња између родитеља малолетне деце, и исти се морају договарати и око преузимања деце, а све у најбољем интересу њихове заједничке деце. Стога је правилна одлука првостепеног суда садржана у овом ставу изреке донета правилном применом члана 61 ПЗ, а сходно налазу и мишљењу комисије судских вештака.

Правилно је првостепени суд, применом члана 160 Породичног закона утврдио укупне потребе малолетне деце, а применом члана 162 истог Закона, те члана 27 Конвенције Уједињених нација о правима детета, којим је прописано да висина издржавања, када је поверилац издржавања дете, треба да омогући такав ниво животног стандарда какав ужива и родитељ издржавања, те је признато право сваког детета на стандард примерен физичком, менталном, духовном, моралном и друштвеном развоју и установљена првенствено одговорност родитеља и других лица одговорних за дете, да у оквиру својих способности обезбеде животне услове потребне за развој детета. Издржавање не подразумева само обезбеђење средства за исхрану, одевање и становање, већ и о обезбеђење културних, социјалних, рекреативних и других потреба детета, те су родитељи малолетне деце у обавези да искористе све своје потенцијале како би обезбедили недостајућа средства за издржавање, и остваривање законитих прихода којима се у разумној мери подмирују потребе малолетних ВВ и ГГ.

Како се ни осталим наводима жалби не доводи у сумњу правилност и законитост побијане пресуде, то је иста потврђена у ставу другом, трећем и четвртом изреке, применом члана 390 Закона о парничном поступку, у вези са чланом 202 Породичног закона, па је одлучено као у ставу првом изреке ове пресуде.

Како тужени није успео у другостепеном поступку, на основу члана 165 став 1 у вези члана 153 ЗПП одбијен је његов захтев за накнаду трошкова поступка, те је одлучено као у ставу другом изреке ове пресуде.

**Председник већа-судија
Радмила Радић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић